

بنام خداوند جان و خرد



آموزش مدیریت والدین در مشکلات رفتاری کودکان

«فرزندپروری مثبت»

ویژه مشاوران، روانشناسان، مربیان و والدین

چهارم

مؤلفان

دکتر زهره عباسی

زهره کیانی پور

ویراستار: سمیرا معصومی

فهرست نویسی فیفا

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآوران

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

مندرجات

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

نام کتاب: آموزش مدیریت والدین در مشکلات رفتاری کودکان: «فرزندپروری مثبت»

نویسندگان: دکتر زهره عباسی، زهرا کیانی پور

ناشر: رشد فرهنگ

طراح جلد: ریحانه رحیمی

صفحه آرای: انتشارات رشد فرهنگ

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ تومان



انتشارات رشد فرهنگ

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۵-۰۳۷-۵

ISBN: 978-622-205-037-5

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جیحون، پلاک ۷۰۶

تلفن: ۰۲۱-۶۶۳۷۷۵۷۰

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل یکم: کلیات

۷	
۱۱	اهمیت دوران کودکی و نوجوانی در شکل‌گیری شخصیت
۱۱	اهداف بهداشتی در دوران کودکی
۱۲	مشکلات رفتاری فرزند من
۱۴	دغدغه‌های والدین برای کودکان
۱۴	زمان مناسب برای بچه‌دار شدن
۱۶	توجه به عوامل کاهش رضایت از ازدواج، بعد از فرزنددار شدن
۱۶	نقش پدری در تربیت کودکان
۱۸	عوامل اثرگذار، تطابق فرزنددار شدن بر رابطه‌ی زوجی
۱۹	برخی اهداف صحیح والدین
۱۹	هدف من از والد شدن
۲۰	والد موفق کیست؟
۲۱	ویژگیهای والد موفق
۲۱	اصول والدگری مثبت (فرزندپروری موفق)
۲۲	اصول رشد
۲۶	دوره‌های اصلی رشد
۲۷	دوره‌های اصلی رشد
۲۸	آمادگی‌های روانی والدین به خصوص مادر قبل و حین بارداری
۳۰	ویژگی‌های اصلی رشد در پیش از تولد
۳۵	سیستم عصبی
۳۵	سیستم تنفسی
۳۶	سیستم گوارش
۳۶	چشم‌ها، گوش‌ها و دهان
۳۷	قلب و دستگاه گردش خون
۳۷	سیستم اسکلتی و عضلانی
۳۷	سیستم ادراری و تناسلی
۳۸	ویژگی‌های رشدی نوباوگی یا شیرخوارگی (تولد تا ۲ سالگی)
۳۸	رشد جسمی

۳۹	رشد شناختی
۴۲	رشد روانی - جنسی
۴۳	رشد اجتماعی - هیجانی
۴۹	عواملی که بر ایمنی دلبستگی تأثیر می‌گذارند
۵۱	تفاوت دلبستگی و وابستگی
۵۲	رشد زبانی (تولد تا ۲ سالگی)
۵۳	رشد اخلاقی
۵۳	شاخص‌های نگران‌کننده‌ی تولد تا ۲ سالگی
۵۵	رشد هیجانی دوره‌ی کودکی اول (۲-۶ سال)
۵۵	رشد جسمی
۵۷	رشد شناختی
۶۰	رشد روانی - جنسی
۶۱	رشد اجتماعی - هیجانی
۶۴	رشد زبانی
۶۵	رشد اخلاقی
۶۶	شاخص‌های نگران‌کننده‌ی ۲ تا ۶ سالگی
۶۷	انواع محدودیت‌ها در ۲ تا ۶ سالگی
۸۲	ویژگیهای دوران کودکی دوم (۶ تا ۱۱ سالگی)
۸۲	رشد جسمی
۸۳	رشد شناختی
۸۴	رشد روانی - جنسی

فصل دوم: اصول فرزندپروری برای مشاوران و روانشناسان

۹۱	مدیریت رفتاری والدین برای مشکلات کودکان
۹۴	سطوح مداخلات آموزش مدیریت والدین (فرزندپروری مثبت)
۹۵	اصول کار با والدین در اجرای PMT و فرزندپروری مثبت
۹۷	مدیریت مقاومت والدین
۹۸	ساختار جلسات آموزش والدین
۹۹	جلسات گروهی والدین

فصل سوم: فنون و روش‌های تربیتی کودک

۱۰۲	مشکلات کودکان
۱۰۳	علل مشکلات کودکان
۱۰۴	عوامل مؤثر در مشکلات رفتاری کودکان

۱۰۷	سرشت کودک خود را چگونه توصیف می‌کنید؟
۱۰۷	خلق و خوی کودک من
۱۳۱	آموزش رفتارها و مهارت‌های جدید به کودکان
۲۲۹	فهرست منابع

پیشگفتار

یکی از دغدغه‌های جامعه عصر حاضر، موضوع تعلیم و تربیت فرزندان است. از آنجایی که کودکان شالوده و سنگ‌بنای جامعه هستند؛ لذا چگونگی نگاه و دید ما در مورد مسائل مربوط به آن‌ها، آیینی تمام‌نمای جامعه است. پایه‌های یک جامعه سالم، بر تعلیم و تربیت کودکان سالم و کارآمد بنا نهاده شده است. بی‌تردید فرزندانی که از روش‌های تربیتی خوب و کارآمد در زندگی برخوردار باشند؛ تأثیرات مثبت و سازنده‌ای در زندگی والدین و جامعه خواهند داشت؛ بنابراین در بیشتر مواقع این سوال که برای تربیت صحیح چه اصولی لازم است تا فرزندان سالم و ارزشمندی داشته باشیم؛ ذهن والدین را به خود درگیر کرده است.

تربیت یک هنر است و این هنر نیازمند مهارت‌های خاص تربیتی است. مهارت تعلیم و تربیت همانند مهارت رانندگی، دارای اصول و فنون خاصی است که نیازمند آموزش، یادگیری و کسب مهارت‌ها، لازم در این زمینه می‌باشد. والدینی که دارای مهارت‌های فرزندپروری بوده و با اصول و روش‌های علمی، آن آشنایی کامل دارند؛ به راحتی می‌توانند کودکان سالم و ارزشمندی به جامعه تحویل دهند؛ بنابراین آموزش اصول و فنون فرزندپروری صحیح و کارآمد، در این برهه از زمان بسیار مهم حیاتی به شمار می‌رود؛ زیرا بسیاری از اختلالات روانپزشکی، مشکلات روابط بین فردی، ارتباط زنانشی و حتی اعتیاد ناشی از اصول نادرست فرزندپروری است؛ لذا با ارائه دانش و آموزش مهارت‌های لازم در این زمینه به والدین، می‌توان از بسیاری از معضلات و آسیب‌های اجتماعی در جامعه پیشگیری کرد و به عنوان یک اصل پیشگیرانه در جهت سلامت جامعه و خانواده‌ها، نظر گرفت. تحقیقات نشان می‌دهد که رفتارهای پرخطر اجتماعی دوران نوجوانی، ریشه در اختلالات رفتاری دوران کودکی دارد که این اختلالات خود، نتیجه اصول فرزندپروری نادرست است. این مشکلات رفتاری عبارتند از: نافرمانی؛ عدم مسئولیت‌پذیری؛ خرابکاری؛ دعوا کردن؛ جلب توجه کردن؛ قشقراق راه انداختن؛ بیش‌فعالی؛ بی‌قراری؛ بی‌توجهی و ...

در این کتاب که در دو جلد تحت عنوان یک- آموزش مدیریت والدین در مشکلات رفتاری کودکان؛ دو- آموزش مدیریت والدین در مشکلات رفتاری نوجوانان- ارائه گردیده؛ سعی بر آن شده تا مطالب و اصول مطرح شده در حوزه‌ی تعلیم و تربیت کودک و نوجوان در سطوح مختلف ارائه شود. این سطوح عبارتند از: ۱- سطح عمومی؛ ۲- سطح انتخابی؛ ۳- مراقبت‌های اولیه؛ ۴- سطح استاندارد؛ ۵- سطح تسهیل‌گر.

این کتاب با عنوان «آموزش مدیریت والدین در مشکلات رفتاری کودکان» توسط کارشناسان حوزه‌ی روان‌شناسی و با استفاده از منابع معتبر علمی، در سه بخش نوشته شده است. در بخش اول که به کلیات مباحث فرزندپروری پرداخته شده است؛ مباحثی نظیر اهمیت دوران کودکی در شکل‌گیری شخصیت؛ اصول فرزندپروری صحیح؛ ویژگی‌های رشدی و شاخص‌های آن؛ دوره‌های اصلی رشد؛ جدول ویژگی‌های رشدی به همراه راهنمای استفاده از آن بیان شده است.

از آنجا که، بعضی از مشکلات رفتاری کودکان شاخصی از دوره‌ی رشدی آن‌ها محسوب می‌شود؛ لذا آگاهی از این ویژگی‌ها، شدی لازم و ضروری است. بخش دوم این کتاب با عنوان «اصول فرزندپروری برای مشاوران و روانشناسان» برای استفاده‌ی حرفه‌ای مشاوران و درمانگران در جهت پیشگیری و درمان مشکلات فردی و گروهی نوشته شده است. بخش سوم با عنوان «فنون و روش‌های تربیتی کودک» به علل بروز مشکلات رفتاری کودکان؛ روش‌های صحیح برخورد با آن‌ها؛ تکنیک‌های کار با فرزندپروری مثبت؛ کاربرگ‌های مربوط به هر تکنیک پرداخته است. والدین گرامی با مطالعه‌ی دقیق این روش‌ها و انجام کاربرگ‌های مربوط به هر تکنیک به صورت عملی و کاربردی، در فرایند فرزندپروری خود از اعتماد به نفس بیشتری برخوردار شده و راهکارهای زیادی را برای بهبود رفتار کودک خود خواهند آموخت؛ در نتیجه کودکان رفتار بهتر، روحیه و زندگی شادتر و خوش‌اندتری خواهند داشت. روش‌های مدیریت رفتاری در تغییر و اصلاح انواع مشکلات رفتاری کودکان بسیار موثر بوده است. در مطالعاتی که اخیراً در حوزه کودک و نوجوان در ایالات متحده و سایر کشورها انجام شده است، ۵۰ تا ۹۰ درصد از مشکلات رفتاری کودکان و نوجوانان با استفاده از روش‌های مدیریت رفتاری والدین کاهش یافته است.

درک روش‌ها، دستورالعمل‌های گام به گام، مثال‌های موجود و کاربرگ‌های ضمیمه در این کتاب، والدین را قادر خواهد ساخت، فرزندان خود را در جهت بهبود و اصلاح رفتار، راهنمایی و هدایت کرده و از افتادن در دام مشکلات و اشتباهات رایج فرزندپروری پیشگیری نمایند.

کتاب حاضر دارای تمرین‌های مفید و کاربردی برای والدین، مشاوران و روانشناسان حوزه کودک است. لازم به ذکر است رعایت تکنیک‌های ارائه شده و مداومت در تمرین و تکرار آن‌ها، به شما به عنوان والدینی مؤثر و فرزندانتان با ویژگی‌های رفتاری سالم، کمک خواهد کرد. پیشنهاد می‌کنیم مطالب را به همان ترتیبی که در هر فصل آمده بخوانید، و کاربرگ‌های ارائه شده مربوط به هر تکنیک را با دقت لازم انجام دهید.

www.ketab.ir